

psyche.boekennieuws

Samenstelling: Rik Van Nuffel

Medewerkers: Kristel Van Damme en Esther Coolen

De prijzen werden ons door de uitgevers meegedeeld en kunnen afwijken van de werkelijke verkoopprijs, vooral bij niet-Nederlandstalige boeken.

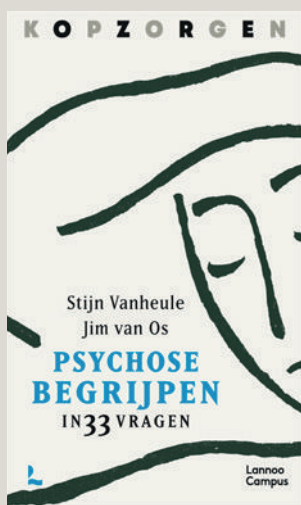

ook verkrijgbaar als e-book

Psychose begrijpen in 33 vragen

Stijn Vanheule & Jim van Os

Hoe we de betekenis van een psychose kunnen helpen begrijpen én samen dragen

In 2021 schreef Stijn Vanheule *Waarom een psychose niet zo gek is*, waarin hij als hoogleraar en klinisch psycholoog op een toegankelijke manier weer een menselijk gezicht geeft aan de complexiteit van een psychose. Vanuit deze voorzet heeft Stijn Vanheule nu samen met de Nederlandse psychiater en *Nieuwe GGZ*-voorvechter Jim van Os een stevige aanvulling geschreven, waarin 33 grote vragen rond psychose een nog meer helder, hoopvol en genuanceerd antwoord krijgen.

Het boek start met de basiskennis én de misverstanden rond psychose: *hoe voelt een psychotische ervaring echt, wat is psychose wel en niet?* Daarna wordt ook de verbinding met de omgeving onderzocht: *wat maakt iemand door in een psychose?* Een gedeeld goed begrip is de eerste stap naar herstel: *hoe komen we er samen uit?* Ook hierrond worden een aantal waardevolle steunbronnen geschetst, van crisis tot herstel.

Naast hun eigen professionele expertise, reflecteren Stijn Vanheule en Jim van Os ook over wat ze hebben geleerd van mensen met eigen ervaring of familie-ervaring rond psychose-gevoeligheid. Zelfs zogenaamde experts kunnen blijven leren rond psychose, bij elke ontmoeting opnieuw. Algemeen legt het boek veel nadruk op de individuele beleving en de zoektocht naar de mogelijke betekenis van de psychose: hoe we samen met de persoon zelf, in verbinding met naasten die op dat moment mee worden overweldigd, de psychose kunnen helpen begrijpen – en samen dragen.

Mensen die een psychotische crisis beleven, zijn vaak heftig op zoek naar veiligheid. Menselijke nabijheid blijkt daarin de belangrijkste voorwaarde. Ook wanneer de naaste omgeving die verbinding niet meer kan waarmaken, starten werkzame psychotherapie en ruimere behandelingen altijd weer van hetzelfde: nabijheid en willen luisteren, óók naar iemands verwarring. Rond de vraag *“hoe praat je met iemand die psychotisch is?”* verwijzen de auteurs naar de twee handige zakboekjes van Jules Tielens, *In gesprek met psychose*, waarin

de *LEAP*-benadering (*listen – empathize – agree – partner*) van Xavier Amador praktijkgericht wordt uitgewerkt. Anders leren *luisteren* naar iemand in een psychose – *inleven* en erkenning geven rond wat iemand beleeft – *overeenstemmen* rond wat wel herkenbaar is – *samen op weg gaan* om lastige situaties dragelijker te maken: daarrond kunnen we toch allemaal wat méér werk maken.

“Hoe moet de ggz georganiseerd worden om herstel te bevorderen?” is de slotvraag in dit boek. Met kritische blik én open vizier worden een aantal werkpunten en ambities bij elkaar gelegd. De ultieme verantwoordelijkheid ligt bij ons allemaal, als hulpverleners en hoop-verleners, medeburgers en mensen onder elkaar. In hun pleidooi voor een zogenaamd *ecosysteem voor mentale gezondheid* – eigenlijk een uitgewerkt plan voor een warme samenleving – spelen we allemaal mee een hoofdrol. Om dit mogelijk te maken, moeten we ons samen steviger herbronnen én krachtiger reorganiseren rond een aantal centrale waarden en principes: het belang van authentieke co-creatie, in een proces van vallen en opstaan, samen zoeken en ploeteren, met erkenning voor iemands persoonlijke ervaringskennis. De ambitie om dergelijke warme waarden meer concreet te maken, is niet vrijblijvend: daarvoor zijn vernieuwende zorgvormen en praktijken nodig, duurzamer ingebed in de bredere samenleving. Binnen het pleidooi van dit boek worden bijzondere kansen gezien in verdere praktijkontwikkelingen rond Kwartiermaken, HerstelAcademies, Open Dialogue en Soteriahuizen, ook in Vlaanderen.

Omdat heel wat mensen in hun omgeving worden geconfronteerd met psychose, was dit heldere boek eigenlijk al langer nodig. Het boek is nu voor iedereen een mooie kans om de verwarring van psychose beter te begrijpen én zinvolle perspectieven te blijven zien – en tegelijk ook voor hulpverleners, om zich inzichtelijk én mensgericht verder te herbronnen. De opbouw van het boek, waarbij je ook middenin kunt beginnen lezen, met jouw eigen startvraag, is daarbij zeker een bijkomende troef.

Ook na dit boek blijven nog mogelijke andere vragen open en onbeantwoord. Misschien moeten we voor extra vraagstukken vooral eerst bij onszelf en elkaar te rade blijven gaan: wat nemen we hieruit mee, om in betekenisvolle zorg rond psychose, ook zelf mee het verschil te maken – *“the difference that makes the difference”* – samen met andere compagnons en bondgenoten.

■ LannooCampus, 2022, 232 blz., 25,99 euro - 9789401484060

Dag Van Wetter

stafmedewerker en Open Dialogue-compagnon bij Psyche vzw